

Det er blevet kritiseret, at arrest som foreløbigt retsmiddel kan misbruges, navnlig i tilfælde, hvor arrestbegæringen alene støttes på, at rekvirenten har en forfalden fordring på skyldneren. Der henvises i den forbindelse til, at arresten kan anvendes som pressionsmiddel mod skyldneren og som en genvej til et hurtigt udlæg på grundlag af et under arrestforretningen indgået retsforlig. Efter § 636, stk. 2, kan den, som uden rimelig anledning har ladet foretage arrest, ikke få erstattet sine sagsomkostninger. Denne regel, der tilsigter at hindre fremkomsten af ugrundede arrestbegæring, virker imidlertid ikke efter hensigten i de situationer, hvor der i fogedretten indgås et retsforlig om forfaldne fordringer, hvis fyldestgørelse ikke har været truet af skyldnerens dispositioner.

Retsplejerådet har på denne baggrund overvejet, hvorledes man på den ene side kan forhindre omgåelse af retsordenens almindelige regler for retsfølgning af forfaldne fordringer og på den anden side ikke afskære en fordringshaver fra at anvende arrest, såfremt muligheden for fyldestgørelse trues af skyldnerens dispositioner. Rådet kan ikke anbefale at indføre bestemmelser, som helt eller delvis gør det umuligt at indgå eksegible retsforlig (forlig, der kan fuldbyrdes) under en arrestforretning, da en sådan løsning vil indebære et markant brud med domstolens traditionelle ret og pligt til at mægle forlig. Man finder derimod, at mulighederne for misbrug vil kunne imødegås ved at skærpe betingelserne for anvendelse af arrest.

Det foreslås derfor, at arrest generelt betinges af, at der foreligger en aktuel grund til at antage, at skyldneren ved sine dispositioner vil bringe fordringshaverens fyldestgørelsesmulighed i fare.

Herved præciseres arrestens formål som et foreløbigt retsmiddel. Det er alene i disse tilfælde, at der er grundlag for at fravige de almindelige regler om tvangsfuldbyrdelse. En sådan formulering af arrestbetingelserne vil sammen med muligheden for erstatning i nogen grad fjerne fordringshaverens incitament til at misbruge arrestinstituttet, men vil ikke afskære berettigede krav om arrest.

Fordringshaveren skal i fogedretten efter forslaget kunne antagelig gøre, at muligheden for senere fyldestgørelse væsentligt forringes, hvis arrest ikke foretages. Fordringshaveren skal således kunne henvise til konkrete omstændigheder vedrørende skyldnerens personlige eller økonomiske forhold, som antagelig gør, at arrestbetingelsen er opfyldt. Som eksempler herpå nævnes oplysninger om, at skyldneren agter varigt at tage ophold i udlandet, tilfælde, hvor en forretningsdrivende skyldner foretager usædvanlige realisationer af sine aktiver eller usædvanlige forretningsmæssige dispositioner, og endelig tilfælde, hvor

skyldneren direkte tilkendegiver at ville lægge hindringer i vejen for fordringshaverens fyldestgørelse.

I betænkningen anføres i øvrigt, at en skærpselse af mulighederne for at gøre arrest må ses i sammenhæng med fordringshaverens mulighed for i kontraktforhold at vurdere medkontrahentens soliditet og muligheden for i sådanne tilfælde at sikre sig fortrinsret til fyldestgørelse i medkontrahentens aktiver i forbindelse med ydelse af kredit sammenholdt med konkurslovens omstødellesregler. Endvidere må behovet for at kunne gøre arrest for forfaldne fordringer antages i nogen grad at være mindsket som følge af udlægsreformen i 1976, navnlig derved, at grundlaget for udlæg blev udvidet, jf. § 478, og den ved § 486, stk. 2, indførte adgang til fremrykket tvangsfuldbyrdelse.

Justitsministeriet kan tiltræde Retsplejerådets forslag, og lovforslaget er derfor udformet i overensstemmelse hermed (§ 627).

2.2. Regler om bevisrisikoen for fordringens eksistens og om sikkerhedsstillelse

Efter de gældende regler er det ikke en betingelse for at foretage arrest, at fordringshaveren i fogedretten skal kunne godtgøre eller sandsynliggøre sin fordring mod skyldneren. Er fordringshaveren ikke i stand til i fogedretten at føre det fornødne bevis, må fordringshaveren imidlertid stille sikkerhed for sit eventuelle erstatningsansvar, hvis det under en senere retssag skulle vise sig, at kravet ikke består. Fogeden skal alene nægte at gennemføre arrestforretningen, hvis der fremkommer oplysninger under fogedforretningen af en sådan art, at fogedretten må skønne, at fordringen ikke består. Skyldneren har i øvrigt bevisbyrden herfor, og adgangen til at føre bevis er i den forbindelse begrænset af den almindelige fogedrettlige regel herom i § 501.

Retsplejerådet har overvejet, om der bør stilles beviskrav til fordringens eksistens, således at fordringshaveren i fogedretten skal sandsynliggøre eller godtgøre sin fordring mod skyldneren. Der stilles imidlertid ikke forslag herom, da den fornødne bevisførelse i givet fald vil kunne være af et meget betydeligt omfang. Adgangen til at foretage arrest ville i høj grad blive besværliggjort, og der ville blive tale om en øget belastning af fogedretterne. Skyldnerens interesser skønnes tilstrækkeligt tilgodeset ved de nuværende regler om sikkerhedsstillelse og erstatning samt en foreslået adgang til appel, jf. nedenfor. Arresten foregribes alene et økonomisk opgør mellem sagens parter, og der findes derfor ikke samme behov for en sådan prøvelse af grundlaget for fordringshaverens begæring, som det foreslås nedenfor i forbudssagerne,